

Душица Дуда Миловановић (1954–2015)

Лоран Паскије, научник, јунак романа „Хроника породице Паскије” Жоржа Диамела, неразумевајући незадовољство лаборанта, каже да он има тако часну и важну улогу – да је помоћник науке. Наша Душица је била баш то – целог свог радног века проведеног само у једној установи, Заводу за проучавање културног развика, била је педантан и предан помоћник науке.

У Завод је дошла одмах након завршене Средње библиотекарске школе, јединствене средње стручне школе у Србији, која је до свог гашења у том облику, осамдесетих година прошлог века, ишколовала низ генерација књижничара, драгоцених сарадника у библиотекама. Након низа година проведених у статусу хонорарног сарадника (што због препреке проузроковане систематизацијом радних места, а добрим делом и неправедно) примљена је за сталног књижничара Одељења за документацију. Прво чега се сећам из тог периода је да се њен однос према раду и њена искрена посвећеност Заводу ни у чему није разликовала пре и после пријема у стални радни однос, што иначе није чест случај. Друго, и много важније је што ме је када сам дошла Завод нешто после ње, иако сам јој била надређени документалиста, управо она научила основним библиотечким пословима и до краја наше сарадње каналисала и моју, и осталих радника Завода, разбарушеност када је реч о стручним библиотечким пословима и односу према фонду Одељења за документацију.

Али, да се вратимо на почетну констатацију да је Дуда била помоћник науке. Наиме, на почецима нашег рада, Одељење документације Завода се профилисало као, умногоме, јединствени облик службе познате у стручним круговима као специјална библиотека. Док су се остале специјалне библиотеке углавном бавиле прикупљањем и обрадом књига и часописа релевантних за област у којој су деловале, Документација Завода је била суочена са чињеницом да треба да обезбеди подлогу за научну и примењену обраду једног новог и скоро

неомеђенеог подручја – културног развитка. Тај задатак није само изискивао прикупљање и обраду књига, што је иначе предмет обуке у библиотекарским школама већ је подразумевао прикупљање широке лепезе различитих докумената, статистичких података, исечака из штампе и слично, што је захтевало и додатно разумевање подручја којим се Завод бави, а у томе смо сви били нови. Посебан задатак Одељења документације био је израда такозваних документационих пројеката који су подразумевали готово херојске напоре да се анкетају извори и прикупе што је могуће свеобухватнији подаци у нашој средини која никада није имала превише слуха за важност чувања архивских података и докумената.

У обављању тих задатака Душица је била незаменљив сарадник. Данима је упорно телефонирала широм Србије и Југославије, обилазила разнородне институције, анализирала стару штампу да би прикупила и обрадила податке. Све је то рађено без олакшица које данас омогућавају компјутери и електронске базе података. Када је она била ангажована, руководилац пројекта је могао бити сигуран да су подаци тачни и свеобухватни у датим околностима. Тако је Душица у великој мери заслужна за настанак пионирских публикација као што су „Награде у култури” у којој су први пут пописане све многобројне награде, њихови добитници, дела за која су награђени, чланови жирија који су их додељивали, и која је дуго година била једина референтна публикација за ту област. „Водич кроз установе културе у Србији” била је прва публикација која је пружила свеобухватан увид у институционалну културу Србије. Најобимнија публикација на којој је сарађивала била је „Преглед значајних институција културе у Југославији”, која је рађена да прикаже културне потенцијале земље на заседању УНЕСКО-а у Београду 1980. године. Ово, наравно, нису сви пројекти на којима је Душица сарађивала, већ они најобимнији и најзахтевнији. У време највећих активности и процвата Завода за проучавање културног развитка, када су уз послове израде планова културних делатности и њихових анализа рађени и бројни социолошки научни пројекти, обичај је био да на сваком пројекту буду ангажовани и документалисти, да би релативно малом броју стручних и научних сарадника олакшали посао и били помоћници науке.

Као једини документациони центар за област културног развитка, Завод је био место где су помоћ и литературу за израду дипломских и семинарских радова могли да добију и бројни студенти различитих факултета на којима су се проучавали културолошки предмети. Душица је увек љубазно и предано помагала младим људима да нађу оно што им је

УСПОМЕНА

потребно, али и да их упути на литературу и изворе за које нису ни знали. Када се отворила катедра за библиотекарство и будуће колеге су неретко добијале од ње практична упутства и помоћ, јер ако нису завршили библиотекарску школу, као што ни ја нисам, недостајала су им неопходна практична знања која је она поседовала.

Али оно по чему ћу ја, а верујем и сви остали, памтити Душицу је то што је она била добри дух Завода. Како је провела цео радни век у њему, није га делила од своје куће. Бринула се о сваком човеку, о сваком спољњем сараднику, сваком студенту повремено ангажованом, спремачицама, ложачима. Са свима је била пријатељ и свако је свраћао у њену канцеларију да поприча или је само поздрави. Била је спремна сваком да помогне у било чему. Бринула се о фонду документације, о згради, о лози, о цвећу – о свима нама. Била је, речју, наша Дуда – неко близак, топао, незаменљив.

Светлана Љубоја

Душица Дуда Миловановић
(1954–2015)